

**KONVENCIJA O ZAŠTITI
MATERINSTVA (REVIDIRANA),
1952. (br. 103)**

Član 1.

1. Ova Konvencija se primjenjuje na žene zaposlene u industrijskim preduzećima, i na neindustrijskim i poljoprivrednim poslovima, uključujući žene koje zarađuju platu radeći kod kuće.

2. U svrhu ove Konvencije, izraz »industrijsko preduzeće« podrazumijeva javna i privatna preduzeća i sve njihove filijale, i obuhvata naročito:

- (a) rudnike, kamenolome i druga preduzeća za vađenje minerala iz zemlje;
- (b) preduzeća u kojima se roba proizvodi, mijenja, čisti, popravlja, ukrašava, dovršava, prilagođava za prodaju, lomi ili uništava, ili u kojima se prerađuju sirovine, uključujući preduzeća za brodogradnju, ili proizvodnju, transformaciju ili prenos električne energije ili pogonske snage bilo koje vrste;
- (c) preduzeća u kojima se obavljaju poslovi vezani za djelatnost izgradnje i građevinarstva, uključujući poslove izgradnje, popravljanja, održavanja, promjene ili uništavanja;
- (d) preduzeća u kojima se obavljaju poslovi vezani za djelatnost prevoza putnika ili robe željeznicom, morem, unutrašnjim vodenim putevima ili vazduhom, uključujući poslove rukovanja robom na dokovima, pristaništima, molovima, u skladištima ili u zračnim lukama.

3. U svrhu ove Konvencije, izraz »neindustrijski poslovi« obuhvata sve poslove koji se obavljaju u sljedećim preduzećima i službama ili u vezi s njihovom djelatnošću, bilo da su u javnom ili privatnom vlasništvu:

- (a) trgovačkim preduzećima;
 - (b) poštanskim i telekomunikacionim službama;
 - (c) ustanovama i administrativnim službama u kojima zaposlene osobe obavljaju uglavnom kancelarijske poslove;
 - (d) novinskim preduzećima;
 - (e) hotelima, pansionima, restoranima, klubovima, kafanama i drugim ugostiteljskim objektima;
 - (f) ustanovama za liječenje i njegu bolesnih, nemoćnih ili siromašnih osoba ili siročadi;
 - (g) pozorištima i mjestima za javnu zabavu;
 - (h) kućni posao za platu u privatnim domaćinstvima;
- i sve druge neindustrijske poslove za koje nadležni organ može odlučiti da primjenjuje ovu Konvenciju.

4. U svrhu ove Konvencije, izraz »poljoprivredni poslovi« uključuje sve poslove koji se obavljaju u poljoprivrednim preduzećima, uključujući plantaže i velika industrijsko-poljoprivredna preduzeća.

5. U svakom slučaju kada postoji sumnja o tome primjenjuje li se ova Konvencija na određeno preduzeće, filijalu preduzeća ili posao, to će riješiti nadležni organ nakon savjetovanja s reprezentativnim organizacijama zainteresiranih poslodavaca i zaposlenika gdje one postoje.

6. Nacionalnim zakonima ili drugim propisima se mogu uz primjene ove Konvencije izuzeti preduzeća u kojima su zaposleni samo članovi porodice poslodavca, definisani kao takvi nacionalnim zakonima ili drugim propisima.

Član 2.

U svrhu ove Konvencije, izraz »žena« znači svaku žensku osobu, bez obzira na njenu starost, nacionalnost, rasu ili vjeru, bilo da je udata ili neudata, a izraz »dijete« znači svako dijete bilo da je rođeno u braku ili izvan njega.

Član 3.

1. Žena na koju se ova Konvencija primjenjuje ima pravo na porodiljsko odsustvo na osnovu zdravstvenog uvjerenja u kojoj se navodi pretpostavljeni datum njenog porođaja.

2. Period porodiljskog odsustva mora obuhvatiti najmanje dvanaest sedmica i mora uključivati period obaveznog odsustva nakon porođaja.

3. Trajanje obaveznog odsustva nakon porođaja će se propisati nacionalnim zakonima ili drugim propisima, ali u svakom slučaju ne smije biti kraće od šest sedmica; ostatak ukupnog perioda porodiljskog odsustva se može koristiti prije pretpostavljenog datuma porođaja ili nakon isteka obaveznog odsustva ili djelimično prije pretpostavljenog datuma porođaja, a djelimično nakon isteka obaveznog odsustva, kako se propiše nacionalnim zakonima ili drugim propisima.

4. Odsustvo prije pretpostavljenog datuma porođaja će se produžiti za cijelo razdoblje između pretpostavljenog datuma porođaja i stvarnog datuma porođaja, a razdoblje obaveznog odsustva koji se koristi nakon porođaja ne smije zbog toga biti skraćeno.

5. U slučaju bolesti za koju je zdravstvenim uvjerenjem potvrđeno da proizlazi iz trudnoće, nacionalnim zakonima ili drugim propisima mora se propisati dodatno preporođajno odsustvo čije najduže trajanje može utvrditi nadležni organ.

6. U slučaju bolesti za koju je zdravstvenim uvjerenjem potvrđeno da proizlazi iz porođaja, žena ima pravo na produženje poslijeporođajnog odsustva čije najduže trajanje može utvrditi nadležni organ.

Član 4.

1. Za vrijeme odsustva s posla zbog porodiljskog odsustva u skladu s odredbama člana 3., žena ima pravo na novčana davanja i zdravstvenu zaštitu.

2. Iznos novčanog davanja će se utvrditi nacionalnim zakonima ili drugim propisima na način da bude dovoljan za potpuno izdržavanje žene i njenog djeteta u zdravim uslovima u skladu s odgovarajućim životnim standardom.

3. Zdravstvena zaštita obuhvata zaštitu prije, za vrijeme i nakon porođaja koju pružaju ovlaštena babica ili ljekar, kao i bolničku njegu ako je potrebna, pri čemu se sloboda izbora lekara, kao i sloboda izbora između javne i privatne bolnice mora poštovati.

4. Novčana davanja i zdravstvena zaštita osiguraće se ili putem obaveznog socijalnog osiguranja ili iz javnih fondova; u oba slučaja moraju se osigurati kao pravo svih žena koje ispunjavaju propisane uslove.

5. Žene koje ne ispunjavaju uslove za sticanje prava na davanja imaće pravo, uz uslov provjere imovinskog stanja potrebnog za primanje socijalne pomoći, na odgovarajuća davanja iz sredstava socijalne pomoći.

6. Ako se novčana davanja iz sistema obaveznog socijalnog osiguranja određuju na osnovu prethodne zarade, ona ne smiju biti manja od dvije trećine ženine prethodne zarade koja se uzima u obzir za obračun davanja.

7. Svaki doprinos u sistem obaveznog socijalnog osiguranja koji predviđa davanja za materinstvo i svaki porez na platu koji se plaća u svrhu osiguravanja takvih davanja, bez obzira plaćaju li ih i poslodavac i radnici ili samo poslodavac, uplaćivaće se u odnosu na ukupan broj muškaraca i žena zaposlenih u datom preduzeću, bez razlike prema polu.

8. Ni u jednom slučaju poslodavac nije lično odgovoran za pokrivanje troškova davanja na koje ima pravo žena koja je zaposlena kod njega.

Član 5.

1. Ako žena doji dijete ona ima pravo prekinuti rad u tu svrhu i koristiti to pravo odjednom ili u više navrata, a trajanje prekida će se propisati nacionalnim zakonima ili drugim propisima.

2. Razdoblja prekida rada u svrhu dojenja ubrajaju se u radno vrijeme i sukladno tome se naknađuju u slučajevima kad se ova materija uređuje zakonima ili drugim propisima ili u skladu s njima; u slučajevima kad se materija uređuje kolektivnim ugovorima uređenje tog pitanja utvrđuju odgovarajući kolektivni ugovori.

Član 6.

Dok je žena odsutna s posla zbog porođajnog odsustva u skladu s odredbama člana 3. ove Konvencije, biće nezakonito ako joj poslodavac utvrdi prestanak radnog odnosa tokom takvog odsustva ili ako joj otkáže uz otkazni rok koji bi, s obzirom na dan dostave otkaza, istekao dok to odsustvo traje.

Član 7.

1. Svaka članica Međunarodne organizacije rada koja ratifikuje ovu Konvenciju može, izjavom priloženom uz njenu ratifikaciju, predvidjeti izuzetke od primjene ove Konvencije u odnosu na:

- (a) određene kategorije neindustrijskih poslova;
- (b) poslove koji se obavljaju u poljoprivrednim preduzećima, osim plantaža;
- (c) kućni posao za platu u privatnim domaćinstvima;
- (d) žene koje zarađuju platu radeći kući;
- (e) preduzeća koja se bave pomorskim prevozom putnika i robe.

2. Kategorije poslova ili preduzeća u odnosu na koje članica odluči primjenjivati odredbe stava 1. ovog člana moraju se navesti u izjavi priloženoj uz ratifikaciju.

3. Svaka članica koja je dala takvu deklaraciju može uvijek poništiti tu deklaraciju, u cijelini ili djelimično, naknadnom izjavom.

4. Svaka članica u odnosu na koju je na snazi izjava data na osnovu stava 1. ovog člana mora svake godine u svom godišnjem izvještaju o primjeni ove Konvencije naznačiti stanje u svom zakonodavstvu ili praksi u odnosu na poslove ili preduzeća na koje se primjenjuje stav 1. ovoga člana na osnovi te deklaracije, i navesti u kojem se opsegu Konvencija primjenjuje ili se namjerava primjenjivati na te poslove ili preduzeća.

5. Nakon isteka pet godina od stupanja na snagu ove Konvencije Upravno tijelo Međunarodne kancelarije rada će podnijeti Konferenciji posebni izvještaj o primjeni tih izuzetaka sa takvim prijedlozima koje bude smatralo prikladnim za dalje djelovanje u vezi sa tim pitanjem.

Član 8

Službena ratifikovanja ove konvencije dostavljaju se generalnom direktoru Međunarodnog biroa koji će ih registrovati.